

Отже, використання нових інформаційних технологій для студентів вищих педагогічних навчальних закладів при вивченні проблем антропогенезу, дозволить інтенсифікувати діяльність викладача і студента, підвищити якість навчання предмета, відбити істотні сторони біологічних об'єктів, зримо втілити в життя принцип наочності, висунути на передній план найбільш важливі (з погляду навчальних цілей і завдань) характеристики досліджуваних об'єктів та явищ. Тому в подальшому необхідно визначити умови ефективного їх застосування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посібн. для вчителів / За ред. Ю.І. Машбіца. – К.: ТЗМН, 1997. – 264 с.
2. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З Кіктенко, О.М. Любарська та інш.: За ред. О.М. Пехоти – К.: А.С.К., 2004. – 256 с.
3. Яблоков А.В., Юсуфов А.Г. Эволюционное учение (Дарвинизм): Учеб. для биол. спец. вузов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк., 1989. – 355с.
4. Нестурх М.Ф. Человеческие расы. – М.: Просвещение, 1954. – 100 с.
5. Рогинский Я.Я. Проблемы антропогенеза. Изд. 2-е, доп. Учеб. пособие для студ. ун-тов. – М.: Высшая школа, 1977. – 263 с.

УДК [371.31: 5]: 00

Н.В. Житеньова

КОМП'ЮТЕРНА ПІДТРИМКА ЯК РІЗНОВИД ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ

Широке застосування комп'ютерно орієнтованих систем у навчальному процесі зумовлює актуальність розгляду сутності поняття “комп'ютерна підтримка”. В статті зазначене поняття розкривається як різновид педагогічної підтримки.

Broad application of computer-oriented systems to studying process causes the actuality of examination of the concept “computer support” essence. In the paper meaning of the concept is discussed as a kind of pedagogical support.

На сучасному етапі розвитку інформаційно-комунікаційних технологій і їх впровадження у різноманітні сфери людського буття є важливим новий підхід до організації процесу навчання. Сьогодні навчальний процес відбувається в умовах створення інформаційного середовища, характерною особливістю якого є широке застосування програмно педагогічних засобів, які не тільки дозволяють залучати учнів до активної навчальної діяльності, але й дають змогу надати підтримку учневі під час навчання.

Метою даної статті є розкриття поняття “комп'ютерна підтримка”, яке розглядається нами у педагогічному аспекті, оскільки йдеться про застосування комп'ютера у навчальному процесі.

У педагогічній літературі багато уваги надається розгляду саме поняття “педагогічна підтримка”, проте широке впровадження комп'ютерів у процес навчання вимагає розгляду поняття “комп'ютерна підтримка”.

У психолого-педагогічних дослідженнях, присвячених питанням інформатизації навчання і ефективного застосування комп'ютера для досягнення педагогічно значимих цілей, не існує єдності щодо використання поняття “комп'ютерна підтримка”. Більше того, практично не зустрічаються спроби проаналізувати сутність цього поняття, надати йому теоретичне обґрунтування і визначення.

Для визначення поняття “комп'ютерна підтримка” розглянемо спочатку сутність поняття “педагогічна підтримка”.

У педагогічних дослідженнях педагогічна підтримка розглядається як допомога дитині стати впевненій у собі; підтримання й розвинення того позитивного, що є в особистості, її суб'єктності й індивідуальності, прагнення до самостійності, саморозвитку, саморуку тощо; запобігання тому, що заважає розвитку дитини. Більшість сучасних педагогів широко користується терміном “педагогічна підтримка”, який ввів О. Газман [3]. У систему підтримки він включав педагогічну, психологічну, соціальну й медичну підтримку, оскільки всі вони інтегруються освітньою установою.

У довідковій літературі педагогічна підтримка розглядається як “діяльність професійних педагогів і психологів щодо надання превентивної та оперативної допомоги дітям у вирішенні їхніх індивідуальних проблем, ділової та міжособистісної комунікацій, з успішним просуванням у навчанні, з життєвим і професійним самовизначенням” [4: 115]. Такої ж думки дотримується С. Бойкова, яка вважає, що педагогічна підтримка – це диференційована адресна допомога учневі. Е. Бондаревська, С. Кульневич з цього приводу пишуть: “Педагогічна підтримка – це індивідуальна й особистісна підтримка учня”. Зовсім інакше трактує це поняття Т. Анохіна: “Педагогічна підтримка являє собою систему засобів, які забезпечують допомогу дітям у самостійному індивідуальному виборі – до громадянського, професійного, екзистенціального самовизначення, а також допомогу в подоланні перешкод (труднощів, проблем) самореалізації в навчальній, комунікативній, трудовій і творчій діяльності” [2: 72]. Е. Александрова, В. Бедерханова, О. Газман, Н. Крилова, В. Слободчиков та інші вважають, що педагогічна підтримка – це педагогічна діяльність, яка забезпечує процеси становлення індивідуальності дитини і її самості. Е. Казакова пише, що це – психолого-медичний і соціальний супровід дитини. В. Маралов вважає, що педагогічна підтримка – це свідоме керування процесом саморозвитку особистості. С. Юсфин відносить її до принципів життя освітньої установи. Деякі дослідники розглядають педагогічну підтримку як взаємодію і тлумачать її як:

- взаємодію вчителя й учня (Г. Давидов);
- елемент будь-якого співробітництва й взаємодії (Н. Крилова);
- особливий вид взаємодії, що забезпечує подолання труднощів девіантної поведінки (С. Расчъотіна);
- основу спільної діяльності дітей і дорослих (Г. Рогалева).

У роботі Т. Строкової педагогічна підтримка розглядається з позиції двох підходів – широкого та вузького. За першим підходом дослідниця пов'язує її із створенням сприятливих умов, безпечного середовища, необхідного для розвитку й саморозвитку дитини, розкриття й реалізації її внутрішніх сил; формуванням здібностей до самостійної діяльності, вільного вибору тощо. За другим – інтерпретує як допомогу вчителя (певна система засобів), що сприяє вирішенню проблем дитини, пов'язаних із навчанням тощо [14]. М. Аксиньева пише, що педагогічна підтримка – це “міст”, “провідник”, що забезпечує педагогу й дитині рух один до одного, переборюючи й перетворюючи ті умови їхньої життєдіяльності, які перешкоджають педагогу виконувати свої професійні завдання – навчати й виховувати, а дитині вчитися й удосконалюватися [1].

Інший напрямок в інтерпретації феномена педагогічної підтримки припускає її розгляд як принципу всієї гуманістично орієнтованої системи освіти. Педагогічна підтримка виступає як: технологія організації особистісної взаємодії дорослого й дитини; педагогічний супровід, процес створення психологічно комфортних умов для особистісного розвитку; процес педагогічної взаємодії; діяльність суб'єктів освітнього процесу, спрямована на надання допомоги дитині в її розвитку; процес створення психологічно комфортних умов для особистісного розвитку.

У контексті цього підходу найважливішим поняттям, що визначає сутність педагогічної підтримки, можна вважати гуманістичну професійну позицію педагога, яка поєднує в собі не тільки особистісно орієнтовані педагогічні дії, а й позитивні емоційні відносини з учнями.

Третій напрямок у розгляді педагогічної підтримки пов'язаний з допомогою зростаючій дитині, особистості, що перебуває у стані розвитку. Розробки у такому напрямі торкаються питань підтримки індивідуального стилю учіння й самовизначення, самореалізації школярів у навчанні, підтримки здібностей учнів до самоаналізу, до самопізнання, підтримки самовизначення й самореалізації особистості школярів, їх обдарованості, їх здібності до пошуку ціннісних сенсів життя, здатності до адаптації й соціалізації в суспільстві, вибудовування взаємин у світі дорослих тощо.

Проведений аналіз сутності поняття “педагогічна підтримка” дозволяє дійти висновку, що педагогічна підтримка є дуже важливою для процесу навчання, з чого випливає необхідність пошуку і використання різних шляхів її реалізації.

Застосування педагогічних програмних засобів можна розглядати як спосіб реалізації педагогічної підтримки. У такому ракурсі комп'ютерно орієнтована система навчання має спиратися на проектування дидактичних ситуацій, де використання програмного засобу спрямоване на надання допомоги у досягненні поставленої педагогічної цілі на певному етапі навчального процесу.

Комп'ютерна допомога, як і педагогічна, може бути загальною або індивідуально-особистісною. Загальна допомога зорієнтована на всіх учнів, індивідуально-особистісна – на окрему дитину. Прикладом загальної комп'ютерної допомоги є використання програмного засобу в демонстраційному режимі для створення на уроці певного емоційного фону, потрібного для пробудження пізнавального інтересу учнів, для формування у них первинних уявлень про об'єкт вивчення, що полегшує подальше сприйняття учнями навчального матеріалу.

Індивідуально-особистісна комп'ютерна допомога передбачає самостійну роботу учня з програмним засобом, зорієнтовану, наприклад, на закріплення навчального матеріалу в процесі практичного застосування набутих знань, де дії учня контролюються і, у випадку необхідності, коригуються комп'ютером. Така самостійна робота може відбуватися на уроці й бути організованою вчителем, і може виконуватися учнем у позаурочний час – за власним бажанням набути глибоких знань чи за рекомендацією вчителя для ліквідації прогалин у навчальній підготовці.

Поняття “комп'ютерна підтримка” можна розглядати і в широкому сенсі як сукупність програмних засобів, які створюють інформаційне навчальне середовище освітнього закладу і зорієнтовані на підвищення результативності навчального процесу.

Висновки. Застосування комп'ютера у навчальному процесі спрямовано на його гуманізацію, реалізацію комфортних умов для пізнавальної діяльності і розвитку учня. Визначення сутності поняття “комп'ютерна підтримка” дає підставу для розробки у подальших дослідженнях ефективних методик застосування комп'ютера для досягнення педагогічно значимих цілей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аксиньева М.А. Педагогическая поддержка как современная образовательная технология. – Ростов-н-Д: РГКРИПТ, 2004. – 6,9 п.л.
2. Анохина Т.В. Педагогическая поддержка как реальность: В сб.: Новые ценности образования: забота – поддержка – консультирование. – М.: Инноватор, 1996. – Вып. 6.
3. Газман О.С. Неклассическое воспитание: от авторитарной педагогики к педагогике свободы. Редакторы-составители А.Н.Тубельский и А.О.Зверев. – МИРОС, 2002.
4. Коджаспирова Г.М., Коджаспиров А.Ю. Педагогический словарь: Для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр “Академия”, 2003.
5. Клейман, Э.И. Педагогическая поддержка студентов при дистанционном обучении [Текст] / Э.И. Клейман // Инновации в профессиональном и профессионально-педагогическом образовании: тез. докл. XIV Всерос. науч.-практ. конф., Екатеринбург, 17-19 апреля 2007. – Екатеринбург: ГОУ ВПО “Рос. гос. проф.-пед. ун-т”. – 2007. – С. 52-54.
6. Компьютерная поддержка в образовании. – Режим доступа к сайту.: www.munitsipal.ru.
7. Михайлова Н.Н., Юсфин С.М. Педагогика поддержки. – М.: МИРОС. – 2001. – 99с.
8. Мир работ. – Режим доступа к сайту.: www.MirRabot.com.

9. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркин и др.; Под ред. Е.С. Полат. – М.: Академия, 1999. – 224.
10. Олиференко Л.Я. Социально-педагогическая поддержка детей группы риска: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л.Я. Олиференко, Т.И. Шульга, И.Ф. Дементьева. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр “Академия”, 2004. – 256 с.
11. Пасечник В.В. Компьютерная поддержка урока биологии // Биология в школе. – 2002. – №2. – С.30-34.
12. Педагогика и психология, педагоги-новаторы. – Режим доступа к сайту.: <http://ref.newword.ru/sectref/type50/element4166.htm>.
13. Педагогическая энциклопедия. – Режим доступа к сайту.: <http://www.otrok.ru/teach/enc/index.php?n=9&f=53>.
14. Строкова Т.А. Педагогическая поддержка и помощь в современной образовательной практике // Педагогика. – 2002. – №4.

УДК 371.3

В.Ф. Заболотний, Н.А. Мислицька,
А.І. Міночкін, Б.А. Сусь

ФОРМИ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ДЕМОНСТРАЦІЙ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Комп'ютерні демонстрації як важливий дидактичний засіб при вивченні фізики за умов використання електронних засобів навчання можуть бути представлені у вигляді імітації фізичного процесу засобами мультимедіа, а також відеозйомкою реальної демонстрації. Особливою ефективністю відзначається поєднання комп'ютерного моделювання та відеозйомки реального фізичного експерименту.

The computer demonstrations as important didactic means at study of physics in systems of electronic education can be introduced by the simulation of physical process by the means of animation and video of real experiment. The special efficiency marks association of computer simulation with video.

Постановка проблеми. Значення демонстрацій, зокрема при вивченні фізики, винятково важливе, воно багатопланове і багатовимірне. Демонстрації дають можливість унаочнити процес навчання, що сприяє поглибленню розуміння фізичних явищ і активному формуванню фізичних понять. Саме тому у школах і у вищих навчальних закладах створюються спеціальні фізичні кабінети, завдання яких забезпечити демонстраціями уроки чи лекції. Однак у сучасних умовах існують проблеми в проведенні демонстрацій. Вони пов'язані, в першу чергу, з відсутністю демонстраційних установок, слабким поповненням фізичних кабінетів і спеціальних аудиторій новим сучасним обладнанням, а також зменшенням кількості годин, що виділяються на вивчення фізики, скороченням обслуговуючого персоналу фізичних кабінетів і лабораторій. Більш того, сучасні реальні умови організації навчання такі, що заняття з фізики взагалі можуть відбуватися без демонстрацій. Практично повністю позбавлені можливості спостерігати демонстрації студенти заочної і дистанційної форм навчання. І хоча еквівалентної заміни демонстрацій немає, комп'ютерні технології дають певні можливості виходу з цієї складної ситуації. Нині електронні засоби набувають все більшого значення у навчальному процесі і їх роль особлива при організації самостійної навчальної діяльності студентів, зокрема при дистанційному навчанні.

Розгляд проблеми. При відсутності можливостей проведення реальних демонстрацій комп'ютер забезпечує умови їх заміни шляхом моделювання фізичних процесів, показу в